ORĘDOWNIK POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w expedycji . . . . 180.00 mk.
„ na poczcie . . . . 189.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 10.00 mk.

Dział urzędowy ⊟ nieurzędowy

Koźmin, środa dnia 19-go kwietnia 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz nonparelowy lub miejsce jego . . . . . . 10.00 mk.
wiersz reklamowy w dziale nieurzędowym . . . . 20.00 mk.
Dla ogłaszających z poza powiatu 50 % więcej.

Nr. 31 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje sie do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | **Rok 35**

Dział urzędowy

Nr. 183. **Dotyczy dopuszczalnej podwyżki komornego.**

Wobec dochodzących mnie skarg ze strony lokatorów na samowolne podwyższenie komornego przez właścicieli domów przypominam niniejszem, że dotychczas obowiązują jeszcze normy przewidziane w artykule 3-cim ustawy o ochronie lokatorów z dnia 18. grudnia 1920 r. ogłoszonej w „Orędowniku“ rok 1921, nr. 9 pozycja 43, na mocy którego podwyżka nie może przekraczać:

100% podstawowego komornego, płaconego w czerwcu 1914, za mieszkania do 6-ciu pokojów włącznie i lokale na szkoły i urzędy.

150% podstawowego komornego, płaconego w w czerwcu 1914, za mieszkania powyżej 6-ciu pokojów.

200% podstawowego komornego, płaconego w czerwcu 1014, za lokale na hotele, pensjonaty i pokoje umeblowane.

300% podstawowego komornego płaconego w czerwcu 1914, za sklepy lokale handlowe i przemysłowe oraz pracownie nie połączone z mieszkaniami.

Wykroczenie przeciw powyższemu rozporządzeniu będą na mocy artykułu 18 wspomnianej powyżej ustawy grzywną do 10 000 mk. albo więzieniem do 6 miesięcy karane.

Obie te kary można równocześnie nałożyć.

— L. dz. 2507/22 St. —

Koźmin, dnia 12. kwietnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr, 184. **Dotyczy oddania dowodów osobistych.**

Wielu optantów na rzecz Niemiec jest jeszcze w posiadaniu wykazów osobistych z poświadczeniem, że przysługuje im obywatelstwo Państwa Polskiego.

Ponieważ po dokonaniu opcji to obywatelstwo im nie przysluguje winni optanci d otychczasowe wykazy osobiste oddać miejscowym władzom policyjnym (miejskim Urzędom Policyjnym i Komisarjatom Obwodowym) **do najpóźniej 15. maja 1922 r.**, gdyż po upływie tego terminu wykazy optantów tracą ważność i winny być przez optantów zwrócone

Optanci winni przeto postarać się w wyżej wymienionym czasie o prawidłowy paszport w Konsulacie niemieckim.

Panów sołtysów i przełożonych obszarów dworskich wzywam powyższe w sposób zwykły ogłosić.

Koźmin, dnia 10. kwietnia 1922 r.

Starosta.
w z. Andrzejczak.
Starszy sekretarz powiatowy

Nr. 185. Na mocy postanowień § 936 ust. II. p. ordynacji ubezpieczeniowej z dnia 19. lipca 1911 i § 4 rozporządzenia Ministra byłej dzielnicy Pruskiej z dnia 21. 9. 1921 r. ustala się przeciętny zarobek roczny dla robotników rolnych i leśnych.

A) Zą rok 1921 t.). od 1. 1. do 31. 12. 1921 r. jak następuje:

Dla	Ponizej lat 16	od 16 do 21	Ponad lat 21
robotników	3 000 mk.	5 250 mk.	6 210 mk.
robotnic	2 430 „	3 480 „	3 750 „

B) Za czas od 1. 1. 1922 roku począwszy jak następuje:

Dla	Ponad lat 16	Od 16 do 21	Poaad lat 21
robotników	54 000 mk.	68 400 mk.	99 000 mk.
robotnic	36 900 „	61 200 „	61 200 „

Poznań, dnia 9. marca 1922 r.

Wyższy Urząd Ubezpieczeń.
Przewodniczący.
(—) Dr. Celichowski m. p.
— 120/22 A. — Wojewoda

Powyższe podaję do wiadomości.

— L. dz. 205/22 U. U. b. I. —

Koźmin, dnia 14. kwietnia 1922 r.

Przewodniczący Urzędu Ubezpieczeń
w zast. Andrzejczak

Nr. 186. **Obwieszczenie.**

Wyjazd górników i robotników z powiatu Koźmińskiego do prac w kopalniach francuskich nastąpi **w poniedziałek dnia 24 kwietnia r. b.** o godz. 4-tej po południu koleją do Poznania skąd po przekwalifikowaniu nastąpi dalszy transport do Francji.

Zwraca się uwagę, iż pożądani są przedewszystkim zawodowi górnicy, którzy już kilka lat w kopalniach pracowali.

Robotników do kopalni przyjmuję się tylko ograniczoną ilość w wieku od 20-tu do 35 lat.

Do wyjazdu jest potrzebne zaświadczenie z P. K. U. i wykaz osobisty z fotografją.

Zgłoszenia na wyjazd przyjmuje

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy

Koźmin, dnia 14 kwietnia 1922

— L. dz. 389/22 — **Starosta**
w zast. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy.

Dział nieurzędowy

Wiadomości miejscowe

Koźmin. Celem utworzenia stałej orkiestry w Koźminie otwieram z dniem 1. maja r. b. szkółkę muzyki gdzie będą chłopcy ćwiczeni na muzyków. Zatem proszę szanownych Obywateli o poparcie w przysyłaniu chłopców chętnych na naukę muzyki.

Pierwsze zgłoszenie chłopców proszę na dzień 22. kwietnia o godz. 2-giej w południe na salkę Domu Katolickiego. Tamże będą bliższe szczegóły przyjęcia wyłuszczone.

Kurkiewicz organista, ul. Klasztorna 36

Koźmin. Do Chóru. Panienki które mają chęć śpiewać na mszy św. co niedzielę i święta o godzinie 9-tej mogą się zgłosić do organisty. Zgłoszenia przyjmuje codziennie od 1—3 godziny w południe, organista, p. Kurkiewicz ul. Klasztorna 36 part.

Wiadomości pozamiejscowe

Środa. Uczczenie Korfantego. Wydział powiatowy i Rada miejska w Środzie uchwaliły jednomyślnie uczcić Korfantego i zamianować go honorowym obywatelem Środy. Poseł Korfanty zastępował swego szasu powiat średzki w parlamencie niemieckim. Uroczystość odbędzie się w Środzie 23. kwietnia i przybierze formy narodowej manifestacji.

Poznań. (Zuchwały napad na Bank w Poznaniu.) Oddział jeżycki Banku Związku Spółek Zarobkowych był w godzinach południowych widownią zuchwalego, acz nieudałego napadu bandyckiego. Do lokalu wpadł mężczyzna zamaskowany czerwoną chustką i grożąc browningiem zażądał wydania pieniędzy. Dwaj młodzi funkcjonarjusze banku, zdjęci panicznym strachem, zbiegli i ukryli się w piwnicy. Nie przeraził się wszakże browninga starszy urzędnik, który z pomocą woźnego starał się bandytę ubezwładnić. Bandyta, widząc co mu grozi, ratował się ucieczką. Mimo powstałego zamieszania zarządzono pościg za uciekającym, który pędząc ulicą jak szalony, wpadł policjantowi w objęcia i został aresztowany.

Bandyta 18-letni elektrotechnik Stefan Wąsowicz z Poznania, obmyślił i zorganizował napad z pomocą swego kolegi, Stanisława Sójki elewa odnośnego banku. Sójka wskazał mu odpowiedni moment, kiedy do banku wpłynęła poważniejsza suma i to w ten sposób że na umówiony znak nalepił na szybie okna czerwony skrawek papieru. Nieco później aresztowano również i Sójkę.

Umiejętnie przeprowadzone śledztwo dało nadspodziewany wynik. Oto przed mniejwięcej 8 tygodniami podjęto w tym samym banku na sfałszowany czek kwotę 195 tys. marek. Czek ten jak się teraz wykazało, podpisał Wąsowicz nazwiskiem Wachowiak.

Tajemnicze morderstwo w Poznaniu. W piątek rano około godziny pół do szóstej znaleziono nad stawem, położonym między Teatrem Wielkim a Zamkiem, trupa mężczyzny, mogącego liczyć lat około 27. Ślady wskazują na te, że zmarły został zamordowany. Przy zamordowanym znaleziono srebrny zegarek i dwie chusteczki, znaczone gotyckiemi literami G. S. Tożsamości jego dotąd stwierdzić nie zdołano Zwłoki umieszczono w kostnicy więzienia śledczego przy ulicy Młyńskiej Zamordowany jest wysokiego wzrostu, ma ciemno-blond włosy, ubrany był w ciemno-granatowe ubranie i czarny paletot marengo.

Wilno. (Przychwycone brylanty.) W sobotę w pociągu idącym od strony Wilna ku Warszawie jeden z podróżnych zwracał uwagę swem niezwykłem zachowaniem. Gdy pociąg przybył wieczorem do Warszawy, władze policyjne dokonały rewizji rzeczy znajdujących się przy nieznanym podróżnym. Okazało się, iż ów podróżny wiezie olbrzymią ilość brylantów, bądź to w oddzielnych sztukach, bądź to w postaci wytwornych biżuterji: brosz, kolczyków, pierścieni. Nadto znaleziono pewną ilość złotych monet, oraz złoto w sztabce. Na pierwszy rzut oka wartość tych kamieni wynieść winna kilka miljardów mkp. Podróżny tłomaczył się, że brylanty i złoto otrzymał na pograniczu za jakieś towary. Bliższych szczegółów tego handlu nie chciał jednak podać. Wdrożono dochodzenia.

Kanał z G. Śląska do Gdańska. Rząd polski projektuje budowę kanału 300 mil długości, łączący bezpośrednio G. Śląsk z Łodzią i Gdańskiem, a przy pomocy odnóg kanałowych połączy Warszawę i Poznań. O ile projekt ten okaże się praktyczny, będzie można przewozić towary z G. Śląska do Łodzi i Gdańska po cenie o połowę tańszej, niż koleją, a na transporcie węgla do Warszawy i Poznania możnaby zaoszczędzić od 25 do 30 procent.

Katastrofa w powietrzu. W miejscowości Grandvilliers wydarzyła się straszna katastrofa w powietrzu. Olbrzymi 12-osoby aeroplan francuski „Goliath“ z powodu gęstej mgły, zetknął się w powietrzu z samolotem angielskim „Haviland.“ Oba aeroplany ogarnięte płomieniem spadły na ziemię. Pilot, mechanik i 3 pasażerowie, jadący aeroplanem francuskiem, oraz lotnik angielski por. Duke, oznaczony kilkakrotnie podczas wojny, poniešli śmierć na miejscu.

Ciekawe nowiny

Wybuch zboża. Mało kto wie, że zboże jest materjałem wybuchowem, niebezpiecznym na równi z prochem. Gdyby można 6 funtów pszenicy rozdzielić w powietrze domu normalnej wielkości, to wystarczyłoby dotknąć płonącą zapałką, by cały gmach wysadzić w powietrze, 12 funtów pszenicy zmieszanych z 4 000 sześciennych stóp powietrza i zamkniętych w cisnej przestrzeni, wystarczałoby przy zapaleniu na wysadzenie 3 500 ton do wysokości 1 00 stóp. Przyczyna tej siły wybuchowej zboża leży w tem, że przy rozdzieleniu w powietrzu każde ziarnko z osobna styka się z tlenem i pali się, a wywiązujące się gazy rozsadzają mury. Nietylko pył ze zboża ma tę siłę wybuchową, ale proch metali, kauczuku, cukru, korka, papieru i t. d. W ostatnich 2 i pół latach wybuchy różnych pyłów w Stanach Zjednoczonych stały się przyczyną śmierci 100 osób i zniszczyły wartości oblliczane na 10 miljonów dolarów.

Ruch w Towarzystwach

P. P. Miłośników muzyki którzy władają instrumentami proszę o przybycie na bardzo ważne posiedzenie które się odbędzie w niedzielę dnia 23. kwietnia r. b. o godz. 12 w południe w sali Domu Katolickiego. O liczne przybycie uprasza się

St. Kurkiewicz, organista

W nasym rejestrze handlowym A. zapisano dzisiaj pod No. 193 co następuje:
Hurtownia-Kolonialna P. Weinert, Koźmin.
Właściciel: Piotr Weinert, kupiec w Koźminie.
Koźmin, dnia 12. kwietnia 1922 r.

Sąd powiatowy

W naszym rejestrze handlowym A. zapisano dzisiaj pod No. 193 co następuje:
(Hurtownia-Kolonialna P. Weinert i Ska.)
Pirma została wymazana.
Koźmin, dnia 8. kwietnia 1922 r.

Sąd powiatowy

Ustawa miejska

Na mocy artykułu 16 rozporządzenia Komisarjatu N. R. L. o zapobieżeniu brakowi mieszkań i o zmianach co do Mieszkaniowych Urzędów Rozjemczych z dnia 31. maja 1919 uchwala Magistrat miasta Koźmina, wspólnie z Radą Miejską co następuje:

§ 1.

Osoby nie mające w chwili ogłoszenia niniejszego statutu stałego miejsca zamieszkania w Koźminie, na stałe do Koźmina sprowadzić się mogą tylko za poprzedniem zezwoleniem Magistratu. Wniosek o udzielenie zezwolenia należy podać na piśmie. Zezwolenia udziela się i odmawia się na piśmie.

Zezwolenia nie wolno odmówić osobom, powołanym na urząd publiczny, którym władza przełożona wyznaczyła jako miejsce urzędowania Koźmin.

§ 2.

Miejscowy Urząd policyjny odmówi zapisania zgłoszenia na stały pobyt w Koźminie, o ile zgłaszający się nie przedłoży piśmiennego pozwolenia Magistratu.

§ 3.

Nie wolno ani wynajmować, ani najmować mieszkania jakiegokolwiekbądź rodzaju dla takich osób, które dotychczas nie zamieszkiwały w Koźminie, ani uzyskały piśmiennego zezwolenia Magistratu, wymienionego w § 1. Umowy zawarte wbrew niniejszemu przepisowi są nieważne.

§ 4.

Wszelkim posiadaczom środków przewozowych, mianowicie spedytorom, nie wolno sprowadzać do Koźmina mebli lub sprzętów domowych z dworców miejscowych lub z innych gmin dla osób, które nie okażą się piśmiennem zezwoleniem Magistratu, wymienionem w § 1.

§ 5.

Posiadaczy i zawiadowców hoteli i pensjonatów obowiązują następujące przepisy:

1. wolno puścić w najem jednej osobie tylko jeden pokój na nie dłużej jak dwa tygodnie. Na wyjątki zezwala Magistrat.
2. ceny za poszczególne pokoje zatwierdza Urząd Rozjemczy dla spraw najmu. Więcej niż tej ceny żądać nie wolno.
3. Przy wejściu we wszystkich pokojach winne na widocznem miejscu być umieszczone cenniki, opatrzone w pieczątkę Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu.

§ 6.

Wszystkie osoby, które same, lub których żywiciele mają poza obrębem miasta Koźmina stałe miejsce zatrudnienia lub pobytu, winne na wezwanie Magistratu mieszkanie swe opuścić w przeciągu czterech tygodni, po otrzymaniu zezwolenia. W razie nieopróżnienia mieszkania przysługuje Magistratowi prawo do przymusowego opróżnienia.

§ 7.

Na wezwanie Magistratu winni posiadacze tych mieszkań, które składają się z więcej niż trzech pokoji, w terminie przez Magistrat określonym zgłosić:

1. mieszkanie swoje z podaniem ulicy, numeru i piętra,
2. ilość pokoji, które obejmuje mieszkanie,
3. ilość osób, które stale zamieszkują dane mieszkanie,
4. przepis ten nie odnosi się do mieszkań służbowych.

§ 8.

Kto posiada więcej pokoji niż trzy, zobowiązany jest wynająć taką ilość pokoji, że pozostane mu tyle pokoji, ile osób dorosłych, włącznie służby zamieszkuje mieszkanie jego i nadto jeszcze jeden pokój. Dzieci równej płci, które nie ukończyły 14 roku życia liczy się za jedną dorosłą osobę. Pokój lub pokoje odnająć można także bez mebli. Kto będąc obowiązanym do wynajęcia pokoju lub pokoji na zawezwanie Magistratu w przeciągu dwuch tygodni pokoju lub pokoji nie wynajmie, temu wyznacza stosownego sublokatora Urząd Rozjemczy dla spraw najmu. Jeżeli sublokator wyznaczony przez Magistrat dla ważną przyczynę do natychmiastowego zerwania umowy, lub czynszu podług umowy nie zapłaci, przysługuje Magistratowi prawo natychmiastowego usunięcia sublokatora ze zajmowanego mieszkania bez wyroku sądowego. Przepis niniejszego artykułu nie dotyczy mieszkań służbowych, któremi rozporządza władza przełożona urzędnika zajmującego mieszkanie.

§ 9.

Magistratowi przysługuje prawo usunąć takich lokatorów lub sublokatorów, którzy według orzeczenia Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu wbrew obowiązującym przepisom zajmą jakiekolwiekbądź mieszkanie. Przynajmniej dwa tygodnie przed usunięciem przymusowym winien Magistrat osobę nieprawnie zajmującą mieszkanie zawezwać do dobrowolnego usunięcia się.

§ 10.

Na wezwanie Magistratu winne osoby wynajmujące pokoje umeblowane zgłosić w terminie określonym przez Magistrat:

1. mieszkanie swoje z podaniem ulicy, numeru i piętra.
2. Ilość pokoji i które obejmuje mieszkanie.
3. Ilość osób, które wynajęte pokoje zajmują.
4. cenę umówioną za poszczególne pokoje.

§ 11.

Magistratowi przysługuje prawo zażądania od wynajemcy wszelkich informacyj co do mieszkań mianowicie przedłożenia umowy najmu.

§ 12.

Na wniosek Magistratu winien miejscowy Urząd policyjny udzielić pomocy przy zastosowaniu niniejszego statutu.

§ 13.

Wojewodzie przysługuje prawo zmienienia zarządzeń Magistratu, wydanych na mocy niniejszego statutu.

§ 14.

Karze więzienia aż do roku lub grzywnie do 10,000 mk. podlega w myśl artykułu 17. rozporządzenia Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej, z dnia 21. maja 1919 r.

1. kto bez zezwolenia Magistratu sprowadza się na stałe do Koźmina,
2. kto puszcza w najem mieszkanie osobie niezamieszkującej w dnia ogłoszenia niniejszego statutu stale w Koźminie, a nie posiadającej piśmiennego zezwolenia Magistratu wymienionego w § 1 (§ 3.)
3. kto nie zamieszkując w dniu ogłoszenia niniejszego statutu stale w Koźminie bez piśmiennego pozwolenia Magistratu, wymienionego w § 1 bierze w najem mieszkanie. (§ 3.)
4. kto będąc posiadaczem środków przewozowych sprowadzi do Koźmina z dworców miejscowych lub innych gmin meble lub sprzęty domowe dla osób, które nie wykażą się piśmiennem zezwoleniem Magistratu wymienionego w § 1 (§ 4.)
5. kto będąc posiadaczem lub zawiadowcą hotelu lub pensjonatu, wynajmie bez upoważnienia jednej osobie więcej niż jeden pokój, lub wynajmie pokój na dłużej niż dwa tygodnie, lub zażąda więcej niż zatwierdzoną cenę lub nie wywiesi przepisanych cenników w § 5.
6. kto na wezwanie Magistratu, przewidziane w § 6. nie opróżni na czas mieszkania.
7. kto na wezwanie Magistratu, przewidziane w §§ 7 i 10 nie dokona na czas przepisanego zgłoszenia.
8. kto na zawezwanie Magistratu w myśl § 11 nie udzieli na czas żądanej informacji.
9. kto do powyżej wymienionych czynów karygodnych podlega lub dopomaga.

§ 15.

Właściwe są sądy zwykłe.

§ 16.

Statut niniejszy obowiązuje od dnia ogłoszenia aż do dnia 31. grudnia 1922.

Koźmin, dnia 13. sierpnia 1921.

Magistrat

Nowakowski, Balcerek, L. Paryzek.

Na mocy art. 16 rozporządzenia Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 31. maja 1919 r. (Tyg. Urzęd. nr. 15 str. 65) zatwierdza się niniejszem ustawę mieszkaniową miasta Koźmina z dnia 13. sierpnia 1921 r.

Poznań, dnia 10. marca 1922 r.

Za Ministra:

(—) **Boening**

Dyrektor Departamentu Spr. Wewnętrznych.

(pieczęć)

— L. dz. 5. I 1022/22